

HÅRDERUPS POSTEN

N:R 7

OKT. 77

HÄR BODE POETEN OCH BONDEN NILS EKLUNDH,
BJÄLKHULT. HANS DIKTER SKA GES UT I HÖST.

HÅRDERUPSPOSTEN är här igen. Tidningen av och för byborna i Hårderup, Skumparp, Starrarp och Bjälkhult med omnejd. Som vanligt med blandat innehåll. Till min stora glädje har även denna gång några nya skribenter knutits till Hårderupsposten. Ännu fler är välkomna. Adressen är : Hårderupsposten Starrarp 7 270 33 Vollsjö. Tel. 0415-42116

"LEVANDE BYGD"

DIKTSAMLING AV NILS EKLUNDH KOMMER UT I HÖST

Förra hösten blev jag en kväll uppringd av en herre, som presenterade sig som Knut Thulin och var från Ödåkra. Han berättade att han var född och uppväxt på Starrarps ora. Vårt samtal kretsade kring personer och händelser här i trakten och vi hamnade slutligen på den poetiske bonden i Bjälkhult, Nils Eklundh. Knuts ärende var nämligen, att fråga mig om jag var intresserad av att försöka ge ut Nils Eklundhs efterlämnade dikter som en bok. Givetvis var jag intresserad.

Vi tog genast kontakt med Nils Eklundhs närmaste släktingar och det visade sig att de var positivt inställda till förslaget och ställde allt material till förfogande. Ni kan inte ana vilken känsla det var, att första gången hålla en av Nils Eklundhs handskrivna dikter i sin hand. Nu kunde vi med iver och entusiasm sätta igång vårt arbete med att skriva av alla dikterna på maskin. Det tog ganska lång tid innan vi fått ett begrepp om storleken och innehållet i hans diktargärning. Vi förstod dock snart att vi inte skulle kunna ta med alla hans dikter. Det finns nämligen över 300 st. Arbetet gick till så, att vi etappvis först skrev av alla dikterna från handskrivna anteckningsböcker och tidningsurklipp. Därefter gick vi gemensamt igenom dikt för dikt, för att kontrollera att det intill minsta detalj överensstämde med originalet. Naturligtvis är den poetiska kvaliteten på dikterna ganska varierande. Vi gallrade bort många, särskilt sedan Lennart Kjellgren gett oss rådet, att satsa mer på kvalitet än på kvantitet. När sedan Knut och jag slutgiltigt sammanställt materialet och skrivit en inledning till boken gällde det för oss att söka reda på ett tryckeri som för en rimlig summa ville åta sig tryckning av boken. Priset vid försäljningen blir 20 kr per st. Som uppmuntran från förf. Gunnar Persson, Västerstad har vi utan kostnad fått en teckning till omslaget, som hans gode vän konstnären Alf Virdelo mästertligt utfört. Alf Virdelo har tidigare hämtat motiv från vår bygd.

Knut Thulin med omslagsbilden till "Levande bygd".

Vem var då Nils Eklundh? Ja, några av hans dikter har ju tidigare publicerats i Hårderupsposten, men tyvärr är han nog inte känd av alla, trots att han utan vidare måste räknas som vår bygds främste diktare.

Nils Eklundh föddes i ett småbrukarhem i Gummarp i

Ö.Sallerups församling år 1903. Redan under skoltiden märktes hans intresse för litteratur och studier, men på den tiden var det bara överklassens barn, som hade möjlighet att studera vidare. Han fick istället hjälpa en äldre kvinnlig släkting på hennes småbruk. När han var bara 22 år gav han ut "Prins Vår och prinsessan Maj", en diktcykel där hans främsta inspirationskälla säkerligen var Esaias Tegnér. Innehållet kan betecknas som svärmisk naturlyrik och skiljer sig ganska mycket från hans senare diktning. 1928 blev Nils Eklundh bjälkhultsbo, då han köpte ett litet lantbruk där. Han stannade kvar i Bjälkhult hela livet (dog 1965) och skötte ensam sin gård. Han var aktiv inom föreningslivet, framför allt då JUF, NTO, FPU och satt även en tid ned i Fränninge kommunalfullmäktige. Bjälkhult med sin vackra och skiftande natur gav honom ständig inspiration till diktning. Likaså de människor han här träffade och umgicks med. Till hans bästa dikter hör just de, där han på bygdens eget språk och med rimmets hjälp fångat upp vardagliga episoder människor emellan. Gärna med en komisk slutpoäng.

Det har varit både spännande och intressant att studera allt vad Nils Eklundh skrivit. Det är ju så, att det ofta påstås, att landsbygden är fattig på kulturliv, att det är bara i städerna, som det finns tillgång till kulturella arrangemang. Visst, det stämmer när det gäller jättestora teatrar, konserthus och biografier. Men för att vi ska kunna hävda, att livet på landet är ett alternativ, så måste vi bl. a. kunna visa att även här finns kulturutbud. Kultur som vi landsbygdsbor måste stödja, uppmuntra och intressera oss för, eftersom den framkommit i den egna bygden. Dessutom ser jag personligen utgivningen av Nils Eklundhs dikter som en reaktion mot alla de meningslösa kulturyttringar, som vi dagligen matas med. Vad har en hårderupsbo exempelvis för intresse av att sitta vid TV-n och titta på en serie om den engelska överklassens familjeintriger eller läsa i en veckotidning om Silvias första lyckliga år eller läsa en dålig deckare om ett mord i Chicago eller höra en barnslig svensktoppsmelodi på radion, gjord enbart för att tjäna pengar. Sådana "kulturyttringar" ockrar bara på godtroheten och dumheten. Nej, när Nils Eklundhs diktsamling "Levande bygd" kommer ut i höst, så köp den och läs den. Det är absolut ingen svårbegriplig poesi. Den är lättläst och ni kommer att känna igen vardagsepisoderna, naturintrycken och årstidernas olika stämningar. Ni kommer att känna igen det, eftersom det är upplevt i vår egen bygd, men ingen har hittills så fint som Nils Eklundh kunnat återgedet med poesins hjälp.

Bertil

Förresten. Varför inte ge "Levande bygd" som julklapp till anförvanter och goda vänner. En fin gåva med bestående värde.

Ska järnvägstrafiken upphöra så låt för all del Vollsjö stationshus göra sällskap. Fult är det från vilket håll man än ser det och inte tror jag samma är mera tilldragande invärtes, där säkerligen är för högt till loftet. Så inreddes ju bostäder vid förra seklets slut och långt in på detta. Det betyder stort krav på uppvärmning och passar minst av allt i dagens läge. Låt så det gamla pumphuset följa med i svängen och sen en väg över det hela rakt söderut från samhället. Motståndarna till detta befara att bilisterna komma att köra för fort där, kan besvaras ned att ju förr bli vi ju av med stinklådorna som likväl äro bra i andra sammanhang. Teglet n.n. i byggnaden kan passa som fyllnassa på platsen.

En god del av restaureringar kan kallas onödiga för att inte säga något värre. T.ex. gamla kyrkoruiner. För en tid sen påtala en insändare i YA doften från en svingård, granne till Västerstads kyrkoruin. Sådant är ju ej av vidare vikt. Sämre är att kosta på en kyrkoruin. "Ha vi en död Gud" sa vår kyrkoherde Dahlberg en gång i en predikan på sin tid, i ett lämpligt sammanhang. Skarftofta, säger jag, bör bli modellen.

I Fränninge kyrka sänktes år 41 golvet c:a 30 cm och resultatet därav blev att akustiken försämrades. Det är för högt till taket i snart sagt alla kyrkor och troligen gäller samma många andra lokaler, särskilt stallar som då bli fuktiga och kalla.

Men för att dröja vid Fränninge kyrka så blev den betydligt trevligare efter sista ommålningen inuti. Bänkdörrarna blev kvar 41, felaktigt, men en sorts arkitekter intressera sig väl inget vidare för det praktiska. I Göteborgs stifts västgötadel var på 30-talet en biskopsvisitation. Då sa en eller flera av pastorsborna att bänkdörrarna behaga dom inte. "Visst ska de vara kvar men man kan haka av den och lägga dem upp på vinden," blev svaret.

P.S. I dag 16/7 ser jag i tidningen att riksantikvarieämbetet vill ha stationshuset kvar som byggnadsminne. En bättre benämning är belamring, m.a.o. en förfuling.

Ifall-Härderupspostens redaktion vill protestera mot innehållet i ovanstående, gärna för mig, även om gensägelsen skulle bli giftig.

Härderupspostens redaktion: För gensägelsen svarar

Sture Persson, Skumparp och han skriver som följer.

Då jag genom Härderupspostens redaktion blivit i tillfälle att taga del av herr Elof Nilssons åsikter beträffande bevarandet av gamla kulturminnesmärken vill jag här bidra med mina åsikter i sammanhanget. Dock avser jag ej att vara "giftig" enär full åsiktsfrihet råder.

Stationshus, banvaktsstuga, pumphus, järnvägsbro etc, som å över ett århundrade satt sin prägel på Vollsjö som stationssamhälle, bör i sin helhet kunna bevaras till eftervärlden.

Inte är stationshuset vackert i dag, det är för övrigt inte andra byggnader heller, som under lång tid stått utan underhåll. Jag hävdar inte att stationshuset bara skall stå kvar som ett monument över en svunnen tid, nej det bör även i fortsättningen ha en meningsfull funktion som familjebostad. När nu en seriös köpare anmält sig, som är villig att restaurera huset i enlighet med landsantikvariens intentioner tycker jag att alla skäl talar för att bifalla såväl Sjöbo kommuns kultur nämnd som landsantikvarie och riksantikvarieämbetets enhälliga uttalanden för ett bevarande av Vollsjö station.

Även Fritiof Nilsson Piratens ättlingar har visat stort intresse för ett bevarande av Vollsjö station och ställt i utsikt att ett visst årligt royalty från bokförlaget skulle utgå, att användas till framtida underhåll.

Det har spekulerats åtskilligt i en ny vägbit över stationsområdet och att detta skulle underlätta trafiken. Enligt vägverkets planer skall väg 104 (Övedskloster-Araskoga-Vollsjö-Lövestad) få delvis ny sträckning och bl.a. gå utanför Vollsjö samhälle. Det blir således i framtiden endast fråga om lokal trafik och Östergatan som betjänar skolan och nya bostadsområdet går i dag rakt över järnvägen, om man nu skulle bygga ny väg och rätta Storgatan måste man för att ej få två övergångar göra en sväng på den nu raka Östergatan. Detta kan ej vara någon förbättring i en lokal trafik. Kommunen har i några fall ställt upp, när det gällt bevarandet av gamla kulturminnesmärken, exempelvis Sjöbo väderkvarn och Hallsbergs stenar. Något av vår gamla kultur måste enligt min mening bevaras till efterkommande släkten i den mån detta är möjligt.

ARVET FRÅN LÄSARNA

"Arvet från läsarna" heter en bok av Signe Höjer, som kom ut förra hösten på LF-s förlag. Författarinnan berättar på ett verkligt intressant sätt om frikyrkorörelsens framrykning i Sverige och kanske framför allt om rörelsens mera framträdande personligheter. Exempelvis C O Rosenius och Lina Sandell.

Signe Höjer visar på hur stor betydelse väckelserörelsen hade för folkbildningen och som föregångare till de andra folkrörelserna.

Med ivrig berättarglädje skildrar hon sen sin egen släkt, Sahlinarna, som hade djupa förankringar i väckelserörelsen. Denna släkthistoria bör enligt mitt förmenande inte minst intressera Härderupspostens läsare eftersom bl.a. Vollsjöbygden kommer i blickpunkten. Rubriker som t.ex. "Färgaregården i Vollsjö", "Ljusets bonde - Nils Månsson i Skumparp" och "Konventiklar i Tolångagården", får en att spärra upp ögonen extra. Och sannerligen är uppmärksamheten befogad, ty här ger författarinnan en ingående och levande skildring av levnadsförhållandena för en hantverkarfamilj i vårt härad under senare delen av 1800-talet.

Efter att ha läst slut "Arvet från läsarna" förstår man Signe Höjer, när hon på ett ställe i bokens början säger: "Läsare är verkligen ett honnörsord. Jag är stolt över mitt läsararv".

Bertil

VÄGPROBLEM

Av Ewa Andersson Grönalund Starrarp

Då majgillet 1977 äntligen kom till stånd, var det redan början av juni. Men våren var ju sen i år. Vi samlades på Grönalund, där vi enades om att fortsätta våra ansträngningar med att få våra vägar vidgjorda. Dessutom kunde vi konstatera att inför vägdirektörens besök här i trakten strax efter påsk skedde en intensiv behandling av vägarna, därefter hände ingenting - det såg med andra ord ut som vanligt igen efter några veckor.

Det föll nu på min lott att bland annat undersöka vilka åtgärder vi skulle kunna vidtaga och vilka myndigheter vi skulle kontakta, för att få något gjort. Dessutom beslöt vi intervjua skolskjutschaufförer och dylikt för att skapa en så bred opinion som möjligt mot den dåliga väghållningen.

Först talade jag med en av de chaufförer från Vollsjö-taxi, som skjutsar barnen till och från skolan. Det är åtskilliga turer de kör här varje dag, så de känner väl till varje hål och varje sten. Att vägen borde permanentas i likhet med Skumparp-Rönåsvägen var vi rörande överens om. Som det nu är när varken barnen eller bilarna bra av att åka på denna skurbräda till väg. Att vägen är krokig spelar mindre roll, tyckte han, bara körbanan blev ordentligt vidgjord.

Redan när vi tog upp frågan vid majgillet, hade vi fått höra av Bertil Oscarsson, vad han och hans kollegor, som kör SJ-bussarna här tyckte. De var inte alls glada att köra här uppe. "Ja, jag har ju tur", tyckte Bertil Oscarsson, "jag kör sällan den turen numera".

Sedan ringde jag till vägförvaltningen i Sjöbo. "Han som har hand om sånt är upptagen - ring igen om fem minuter". Fem minuter senare. "Han gick just och är inte här förrän imorgon igen". Alltså inte lönt att ringa dit mer.

Istället tog jag kontakt med vägförvaltningen i Malmö, där jag i växeln bad att få tala med någon, som hade hand om urusla grusvägar. Jag fick då tala med herr Örn, som var mycket förstående och själv inte heller gillade att köra på så dåligt underlag. Han kände mycket väl till "De dåliga vägarna i norra Sjöbo kommun" (som han själv uttryckte det), men tyvärr, det finns så många dåliga vägar och alla vill ju ha sin vägbit vidgjord och som vanligt finns det inga pengar. Enda hoppet för oss skulle vara, enligt herr Örn, att den nya typ av beläggning, som man nu håller på att jobba fram håller måtten. Den skulle komma att kosta endast 1/3 av den beläggning som finns på Rönåsvägen och vara i alla fall nästan lika bra.

Sedan gnällde jag över den svarta sörja, som de ibland vräker på för att dölja det värsta eländet. Och han kände mycket väl till denna skiffergrus, som på sina håll varit ypperlig. "Så synd att det inte blivit lika bra i Starrarp". Nu tyckte jag att han lät lite överlägsen och jag hotade då med att om de lägger på mer av den sörjan, så kommer jag att bjuda på en åktur. Dessutom påpekade jag att det var omöjligt att både cykla och åka moped på flera veckor. Vi slutade dock samtalet i största samförstånd och då det naturligtvis inte var han, som beslutade något, talade han om för mej, vart jag skulle

sända eventuella skrivelser.

Jag satte mej alltså ned och skrev förjande brev:

"Vid senaste byastämman i Starrarp beslöts att till vägförvaltningen insända en skrivelse med krav på bättre väghållning här i trakten. Vi har här ifrån Starrarps by tidigare insänt skrivelser till vägförvaltningen i Sjöbo och då vi inte hört från dem, är det nu vår förhoppning att vi denna gång vänt oss till rätt instans och att ni visar vederbörligt intresse för våra önskemål. Givetvis förstår vi att ni är i penningknipa som alltid, men trots det vill vi framföra vårt önskemål om att få vägen genom Starrarps by permanentad i likhet med vägen Rönås - Skumparp.

En sådan förbättring skulle vara av största betydelse för bygden, då befolkningsutvecklingen här är mycket positiv. Visserligen byggs här inga nya villaområden, men flera barnfamiljer har de senaste åren flyttat hit och många ungdomar har införskaffat fastigheter här i vår by. För att hålla dessa kvar här och för att ytterligare inflyttning skall komma till stånd, önskar vi alltså få vägen vidgjord. Vi hoppas ni förstår att vägens nuvarande skick är ett stort problem för oss och hoppas innerligt att ni kan hjälpa oss".

En viktig person, när det gäller att uttala sig om vår väg är naturligtvis vår brevbärare, som utom de vanliga gnällerna över hål och skurbräda kunde berättat, att han alltid använde tävlingsgrejor som reservdelar. Alltså bland annat stötdämpare som skall klara av betydligt svårare vägar än våra. Vi har väl alla i TV sett hur det ser ut när Waldegård och kompani kör Safari-rallyt. Där är det faktiskt sämre förhållanden än här i Starrarp.

Vad har jag nu kommit fram till att vi skall göra? Jo, tjata, tjata, tjata är nog det enda som hjälper oss. Om vi då och då skickar våra skrivelser till vägförvaltningen i Malmö, ringer någon gång och gnäller, så att de, när det i all hast skall komma med förslag om vilken väg, som är sämst och alltså mest angelägen att bli vidgjord, är så påverkade, att de automatiskt utropar:

"S T A R R A R P".

Tillfället kom fortare än vi kunnat ana, då det i YA den 8.10 fanns en artikel om att Sjöbovägar skulle rusta upp för 3 miljoner. Här måste vi försöka komma med på ett hörn! Alltså skickade vi ett nytt brev till kommunen och påminde om våra krav. Kommunen skulle nämligen yttra sig om vägverkets planer och komma med ytterligare förslag.

STJENSK-AMERIKANEN

Anonym historieberättare

En gång då jag träffade Olóff, namnet påminde om hans ryska påbrå, talade han om att han väntade en släkting från Amerika. Han kom också, elegant klädd i amerikansk stil med örnnäsa och den mörka hy man får på prärien och med flera väskor. Han hälsade Olóff med ett glatt: Vell, Vell släkting, här har du Nelson igen och nu skall här levas rullan för här finns sköna dollarsedlar!

Så började en tid med många fester för de två kumpanerna. Olóff påstod att detta var hans lyckligaste tid. Han och Nelson festade våldsamt. Näsorna antog

en blå färgton. Men det tog slut en dag. De råkade nämligen förväxla brännvins och fotogenflaskan och de tog ett par rejäla fotogensupar. När så Olóff frustade ut fotogenen i spisen, tog det fyr i käften på honom. En eldkvast slog ut ur munnen och han liknade precis en eldslukare. Men vilket elände! Olóffs stolthet, den svarta mustaschen som harmonierade så vackert mot den blå näsan strök med på kuppen. Den liknade en avbränd rågåker med lite stubb här och där.

Nu var också dollarna slut och Nelson sökte plats på godset som djurskötare och eftersom han var fin på lasso var han som klippt och skuren att fånga in alla trillskande ungdjur.

Olóff och Nelson fick flax med två flickor, som var anställda i köket på godset, så här vankades både mat och kuttrasju, men det räckte inte i längden. Sprit fattades, men det problemet löstes på ett ofint sätt. Godsets vinkällare var försedd med små fönster som lirikades upp. Nelson stack in armen och kastade lasso om halsen på cognacflaskor av gammal fin årgång. Drog dessa över golvet och ut genom gluggen. Olóffs näsa började åter få den vackra blå färgen, som passade så bra till den nu återutväxta svarta mustaschen.

Men åter hade ödet något i beredskap åt Olóff. När han efter en lyckad kväll på godset var på hemväg, kom där ut ur skogen en vit häst galopperande. Med sadel men utan ryttare. Ljudlöst kom den en halv meter över marken och försvann lika plötsligt som den kommit.

Efter en tid talade han om vad som hänt. Sådant fick man ej tala om genast, för då kunde man bli sjuk och, fortsatte han: - Det finns mycket här i livet, som vi egentligen ej förstår.-

Det gick så långt att han blev nykterist. Efter detta blev Nelson ensam om cognacen, men det tog slut, för godsägaren hade hört mystiska hasande ljud över golvet i källaren. När han kollade lagret fann han att det fattades en del flaskor av de finaste sorterna. Därför inmonterades täta galler för fönsterna och så var det roliga slut för Nelson. Han slutade sin plats och reste åter till Amerika.

DANS I VÄGSKÄLET!

Av Sven Wallter Starrarp

Det började på byastämman. Vi var inte så många, men alla var överens om att byborna på något sätt borde träffas. De tidigare sanlingspukterna i byn har ju försvunnit. Det som kändes mest av, var när affären lades ner. Det var ju tidigare träffpunkten. Det var då idén kläcktes med dans i vägskälet. Bygdens son Bertil kallade på eget initiativ till dansen. Ingen av dem som var på byastämman trodde väl att så många av byborna skulle komma. Det blev verkligen en fullträff och ytterligare två. 120 bybor och före detta bybor sanlades i vägskälet, drack kaffe, pratade och dansade. Vi kände verkligen genenskap. Att vi behöver detta i Starrarp i dessa centraliseringens tider är ganska uppenbart. Det är ju ett enkelt och billigt nöje med egna spelenmän från bygden. Det vore trevligt om det i fortsättningen blev så, att alla på träffen i vägskälet ville bidra med något. I första hand att komma dit, men också att underhålla med något. Jag tror inte att det är någon bybo, som inte skulle kunna göra detta. I Starrarp är vi ju alla förnågor

BESÖK I HEMBYGDEN

Av Knut Thulin, Ödåkra

Många människor har en inbyggd längtan tillbaka till sin hembygd. Den plats där de som barn lekte, men sen av olika omständigheter lämnat vid halv vuxen eller vuxen ålder. Att längta dit är helt naturligt. Många av de år som långt senare värdesattes som de bästa levdes ju just där. Naturen, människornas tanke och talesätt har etsat sig fast för alltid. Tider av svåra prövningar som ändå präglades av förnöjsamhet och glädje.

En kamrat till mig, som också haft sin barndomstid på Starrarps Ora, vidtalades och ställde mycket gärna upp.

Lördagen kom med en strålende sol, vinden var snål och kall. Vi gjorde första anhalten vid Långaröds kyrka. Det var så planerat, att vi skulle närma oss hembygden i en halvcirkel. Bekanta namn på gravstenarna frammanade minnen från tider då de var i livet, styrde och ställde, bytte ett ord med oss barn och höll bygden kär. En del hade farit norrut till sista vilan, andra söderut. Starrarps Ora ligger så till.

Färden fortsatte ned mot Sjököp längs slingrande vägar. Som bilist får föraren vara beredd på allt möjligt och onöjligt när sikten är skynd. För att få se så mycket som möjligt av landskapet körde vi sakta. Allt var lugn och ro utom en jäktande brevbärare, som körde om oss så väggruset yrde. Väl framme vid vår barndoms viktiga sjö, Sjököpssjön, enades vi om att visst fanns den kvar och tydliga spår visade att krafter arbetade för dess fortbestånd. Vi steg ur bilen, vandrade längs sjökanten och kunde tydligt höra sjöfågelrop längre ut i vassen. För att få bättre utsikt besteg vi en kulle i närheten. Det var ingen liten sjö, som låg framför oss när vi kom i ro med kaffe och smörgås. Vi bara njöt över att få vara vid den plats dit så många av våra barndoms söndagsutflykter ställts. Mitt i all underbar grönska ligger gården. Solen ligger på fönstren som vetter mot sjön. Från gårdsplatsen hörs ljudet av en startande traktor, troligen på väg ut till väntande arbete. Bygden är levande, lika levande som en gång när riksdagsman Olof Andersson sände sin dräng Nils Månsson till riksdagen.

Färden går vidare mot Puus. Vi passerar den stora gården men ingen arg hund möter oss där. Gården sover för tillfället törnrosasömn, man får innerligt hoppas någon kommer och sätter nytt liv i den. Granskogen är kalhuggen på stora områden och alen har tagit över. Efter att ha färdats rakt västerut öppnar sig skogen och konturerna av Starrarps Ora blir allt tydligare. Det lilla huset där jag en gång föddes står kvar mycket förändrat men ack så kärt. Taket en gång av vackert lagda "råghalmssti" är nu ersatt av hårt material. Dörren som nu är heldörr bestod en gång av två vackra halvdörrar. Trappan en formlös cementklump idag har inget genensamt med den enkla trätrappa med svikt, som en gång fanns. Jag minns så väl denna trappa från den tid då sågverksarbetare drog in i kronoparken för att

stanna över sommaren och såga bräder. Vägen var smal och järnhjulen på traktorn satte alltid sina märken i farlig närhet av trappan. Vi står där båda och det är så mycket av minnen som kommer fram. Mötet med födelseplatsen i strålände sol vill jag avsluta med en dikt jag skrivit för många år sen:

BÄCKEN

Gräsed va så grönt o froded
där bäckafåran ringla fram
som liden ofta ja där soded
o lekt me löst o livled vann.

Om våren fanns där gula kabbalöga
o blå blommande forgätmejej
de va en fröjd for vaged glöttaöga
mor sa bäcken hade svarjes farj.

Vi begav oss mot högre höjder på Starrarps Ora. Härifrån utbreder sig en vidunderlig utsikt över bygden. Solen sken och vi bara njöt i fulla drag av allt vi såg. Vi kom på varandra med att visst var det skönt med sol och värme omkring oss, men hur mycket roligt hade vi inte haft när det var vinter? Dessa riktiga vintrar med massor av snö och dessa branta "lior", som på skidor inbjöd till fart och tjusning. Kvällar som inte riktigt räckte till utan vid månljus fortsatte åkandet. Tidiga söndagsmorgnar togs också till hjälp och allt eftersom dagen led blev skaran större och större. I söder låg "mölledammen" där skridskoåkning var ett annat stort nöje. På somrarna användes den flatbottnade båten både med och utan rullgardinssegel. Många var vi som lekte tillsammans och den ena dagen var aldrig lik den andra. Natur, djur och vänliga människor var en härlig kombination att få växa upp i.

I vår utfärd ingick också, att vi skulle bese alunbruket i Andrarun. En historiskt intressant plats. Jag klättrade upp för en av de högsta kullarna och det var precis som om något märkvärdigt kom över mig. Solen gick i moln och nedan för mig på marken arbetade ett otal människor med sina skottkärror. De forslade bort bränt avfall till nya kullar, som växte sig högre än den jag satt på. Ingen såg glad och nöjd ut. Skillnaden kom fram så slående, för i de allra flesta fallen är starrarpsbon glad och nöjd. Med en viss ironi går han eller hon gärna tillbaka till en gammal ransa som lyder så här:

I Hjäråsalann är de vibor o vann
i Sniberupaby är de jämmer o gny
nen i Starrarpa sta är alle man gla!

SMÅFÖRETAGARE, VAD ÄR DET?

Av Allan Sandahl, Vallarum

Småföretagare, vad är det? Är det en del asociala individer utan ansvar och förmåga att försörja sig själva. Man skulle tro det av alla åtgärder, som statsmakterna vidtagit de sista 20-30 för att få bort den. Men det kommer säkert att straffa sig, vi får ju se nu hur det ena jätteföretaget efter det andra antingen får slå igen eller prepareras med hundratals miljoner av våra skattepengar. Även när det gäller sammanslagningen av små enheter till s. k. bärkraftiga sådana blir det ju en dyr omläggning. Det är inte bara det, att många småföretags byggnader blir överflödiga eller oanvändbara för andra ändamål. Att bygga nytt i någon större centralort skapar ett klondykebetonat behov av yrkesmän, så det är ju snart omöjligt att uppbringa sådana för nödvändiga reparationer. En annan sak som går förlorad i samband med centralisering och förstoring är den ideologi och strävsamhet som besjälade den egne företagaren så länge han hade ett eget ansvar.

Men tro inte att statsmakternas iver att slå ihop smågårdar och småföretag har föranletts av omtänksamhet om småföretagarna, nej långt därifrån. För att ta ett exempel: Av tio bortrationaliserade småföretagare blir en stortföretagare, sju arbetstagare och två socialfall. Av tio småföretagare kan vi antaga att fem röstar på något annat än socialdemokraterna. Efter omläggningen kan vi nog räkna med en helt annan politisk placering och det är också vad ett regerande parti i flera decennier inriktat sig på. Det har blivit många bra mycket billigare röster än dom som importerats utifrån. Jag vill inte därmed säga att det är något fel att vara socialdemokrat, men i en regering som sitter för länge i orubbat bo skapas en möjlighet att styra utvecklingen utan hänsyn till vad som är bäst för den vanliga människan. Jakten på ökade inkomster, bilar, lyxigare bostäder och andra statussymboler har inte bara varit till välsignelse. Det märks av att allt fler söker sig en lugn vrå i våra bygder, just där människor för hundratals år sen med idogt arbete under de enklaste förhållanden började skapa egna små företag. Den bygd som värnat om småbruken, som kunde varit ett komplement till ett arbete i orten hade säkert inte varit fattigare och hade säkert haft en del fler förnöjsamma invånare. Jakten på småföretagaren har även haft den olägenheten att den skrämt bort en del outhärliga serviceyrkesutövare så att de få som är kvar inom vissa brancher kan debitera skyhöga priser på utfört arbete. I sådana fall har dock myndigheterna ansett det mycket viktigt att den enskilde yrkesutövaren störs så litet som möjligt av lagar och förordningar. Här kunde ett ingripande varit inflationshämmande. Men som alltid premieras litet arbete mot hög betalning medan den strävsamme med nåtliga krav straffas av våra politiker.

FOTBOLLSPREMIÄR!

Söndagen den 31 juli 1977.

Denna dag emotsågs med mycket stor förväntan. Då skulle Härderups nybildade fotbollslag begå sin urpremiär. Motståndare var Georgshillsanställdas ryktbara korporationslag som dittills i årets korp-serie var obesegrade.

Matchstart var satt kl. 18. En lång kö av bilar, cyklisterna och fotgängarna hade ringlat in till Vollsjöns underbart idylliska fotbollsplan där drabbningen skulle gå av stapeln. Vädret var bästa tänkbara: uppehållsväder, ingen besvärande sol och fullständigt vindstilla, planen var dock mycket hal efter ett tidigare lätt regn. Uppvärmningen var avslutad, klockan är 18.00. Spelet kan börja.

De svarttröjade Georgshill tog genast hand om spelet och det dröjde väl inte mer än 3-4 minuter förrän man trodde 0-1 var ett faktum, men Arne i hemmamålet ville något annat och med en fantastisk benparad styrde han ut bollen till hörna, nåväl tänkte man dom gör väl mål på hörnan istället, men nåväl, en fin nick av Janne och spelet flyttades ut på planen igen, en hel del av hemmalagets nerver var nog utanpå tröjorna som var gula till färgen, (och för övrigt skänkta av Föreningsbanken i Vollsjö). Fyrbacks-linjen som betod av: Inge, Staffan, Knubbe och Göran H. kämpade som galärer och när endast några minuter återstår av första halvlek får man en frispark som efter vissa mellanlandningar hamnar hos Sven som slår bollen i MÅL och 1-0 är ett faktum, stort jubel utbryter. Detta resultat står sig till halvtid och efter pausen kommer lagen ut och då undrar man ju lite om hemmalagets kondition skall räcka, svetten har redan grävt rännilar på kinderna och man kan inte förhindra de svarttröjade från att göra både 1-1 och 1-2 i ett rätt tidigt stadium av andra halvlek, men då börjar en redan lång kille, att växa ytterligare, spelmässigt sett. Det är gul-tröjade lagets högerytter Kjell-Ingvar som gör en uppvisning i högre skolan och springer från hela sin uppvaktning och skjuter från nästan ingen vinkel alls bollen via stolproten in i mål och det står plötsligt 2-2 och match igen. Ett rungande stolpskott av samme kille en stund senare får publiken att kippa efter andan, där var det allt bra nära sensation.

Men så gör bortalaget mål istället och det står 2-3. Dock fortsätter kedjan i hemmalaget med bl.a. Bo och Göran S. att springa optimistiskt långt fram och chansar på kontrningar, men lockas ibland in i motståndarnas offside-fällor. Nils-Ove byter av med Jan-Anders och båda kämpade tappert.

Så kommer då kvällens höjdpunkt, Sven får tag på bollen en bit in på de svartas planhalva och dribblar igenom hela försvaret och skjuter otagbart i mål 3-3 och sannerligen gav detta slutresultat och uppvisningen av planens aktörer i denna vackra sommarkväll en stark känsla av mersmak och med idérike Bertil i bakgrunden kan stora vyer öppnas.

G K

Ber att få utnämna Tore Olsson till Starrarps svar på Englands George Orwell. Tores historia nedan, som han skrev när han var ungefär 13 år, rymmer nämligen vissa likheter med den engelske författaren George Orwells bok "Djurfarnen".

GRISEN ERLING

I en liten by som hette Kostad, den hette så för att där en gång hade funnits många kor, nu fanns det en gris mer än korna, så grisarna var mycket avundsjuka för att byn inte hade döpts efter dom.

I en liten hage i byn bodde grisen Erling. Han var med i grispartiet, som bl.a. kämpade för att byn skulle heta Grisstad i stället för Kostad. Erling hade varit en trogen medlem om han inte hade haft så svårt att komma ut ur hagen när det var sammanträde.

Erling var också mycket svag för suggor, särskilt en var han förtjust i, nämligen Maj-Ros. Ja, hon hette faktiskt så fastän det låter som en ko.

Erling var som sagt förtjust i suggor, och när han hade stämt träff med någon sådan, hade han lika svårt att komma ut, som när han skulle på sammanträde. En dag när han skulle träffa Maj-Ros kom han på en genial idé, han skulle gräva sig ut. Sagt och gjort, han började gräva, men han var i sen tid, om fem minuter hade dom bestämt. Erling tyckte att det var en mycket opassande dag att komma försent, eftersom han tänkte ta upp det där om hennes namn, att det lät som en ko. Anledningen var att han kvällen innan hade varit på sammanträde i grispartiet och där hade han råkat säga:

- I morgon ska jag träffa Maj-Ros.

Då hade ordföranden svarat med synnerligen ovänlig stämma:

- Det trodde jag inte om dig Erling, att du hade sällskap med en ko, och ändå våga visa dig bland oss ordentliga grisar här i grispartiet.

- Men det är ingen ko utan en sugga som heter Maj-Ros, förklarade Erling.

- Då tycker jag att du ska skaffa dig en annan sugga med ett anständigt namn, svarade ordföranden.

Och då hade Erling beslutat sig för att övertala Maj-Ros att byta namn.

Ja, Erling höll på att gräva ett hål under staketet. Precis när han var klar med hålet fick bonden, som ägde Erling, syn på honom. När Erling upptäckte faran fick han så bråttom att han rev sig över vänster öga. Tankarna for vilt omkring i Erlings huvud, Vad skulle Maj-Ros säga, när han kom fem minuter för sent och med ett ärr över vänster öga. Hon skulle väl bli rent förskräckt och ringa efter ambulansen, Maj-Ros var nämligen mycket finkänslig.

Så tillbaka till Erlings hage. Erling satte högsta fart mot torget där han skulle träffa Maj-Ros, med bonden ett par hundra meter efter. Men

Erling drog ifrån ytterligare så bonden fick ge upp jakten. Efter en minut var Erling hos Maj-Ros. Men det började hett om trynet för honom. Först en snabb vänster från Maj-Ros, som hamnade på Erlings tryne, sedan ett ordsvall, som Erling inte kunde uppfatta hälften av orden, men det hördes inte särskilt vänligt. Men de sista orden hörde han nämligen:

- Varför kommer du försent till vår träff?

Erling var tvungen att tänka en halv minut för att komma på en vettig förklaring, men till slut sa han:

- Jag var på sammanträde i grispartiet.

- Sammanträde, pytt, det kunde du väl ha grymtat om innan, förresten tycker jag att du ska sluta att vara med i det där barnsliga partiet, bli med i svindemokraterna i stället, där är det mera ordning.

- Det där vänstervridna packet, då blir jag hellre en ko, smackade Erling argt.

- Du får välja mellan grispartiet och mig. Vad är det för ett ärr du har över vänster öga, har du varit i slagsmål nu igen, ja det är likt grispartiet, grymtade Maj-Ros.

- Faktiskt inte, grymtade Erling belåtet. Jag rev mig när jag kröp under taggtråden för att träffa dig.

- Jaså, ja, det var ju en annan femma, då förlåter jag dig att du kom försent och förlåt mig det där jag sa om grispartiet, jag skall nog också gå med där.

- Då var det uppkärlat. Nu går vi på bio och ser "Grymtandet i häcken". Och innan dom gick möttes deras trynen i en kyss.

ANGÅENDE HISTORIER OM NILS MÅNSSON I SKUMPARP, s.k. "SKUMPAHISTORIER"

Efter förra numret av Härderupsposten fick jag påpekande från Hilding Ekberg i Skumparp, om att vissa detaljer var osanna i de "skumpahistorier", som då fanns nedtagna. För att undvika sådana "felaktigheter" i detta nummer, så har Hilding Ekberg knutits till Härderupsposten, såsom expert i frågor gällande "Skumpen". Följande har Hilding Ekberg själv berättat, så det näste väl i alla fall vara sanning:

Kungen och Nils Månsson var ute på björnjakt. Kungen var dock ingen jägare. Nils Månsson sköt däremot två björnar. Som tack för detta fick han av kungen två silverkannor, en stor och en liten. Nils Månsson tyckte att det räckte med att han fick en, men då sa kungen: Du ska ha båda, för de ska gå i arv till dina barn. Den stora på den manliga sidan och den lilla på den kvinnliga.

Bertil

LJUSPUNKTER I STARRARP

Fränninge energiförening har fått klartecken från Sjöbo kommun att ordna vägbelysning i Starrarps by. Sjöbo kommun vill placera en stolpe i svängen vid Svea Hultgrens, en i korsningen vid Otto Nilssons och en vid Bertil Karlssons. Fränninge energiförening vill dock ha ytterligare ett par stycken. Arbetet kommer kanske att påbörjas i vinter. I varje fall ska det vara klart inom ett år, enligt vad Kurt Persson uppger för Härderupsposten.

I samband med detta arbete ska luftledningarna till fastigheterna inom fyrkanten mitt i byn bytas ut mot kablar i marken. Härvid bekostar energiföreningen dragningen fram till tomtgränsen. Resterande bit kabel fram till huset får abonnenten själv betala. En kostnad på omkring hundralappen.

Det är för närvarande inte aktuellt att lägga ner Fränninge energiförening. Man ligger nu ett halvt öre under Sydkrafts pris per kWh och på samma pris som Sjöbo elverk. Man har som riktlinje att fortsätta så länge man inte behöver ta ut högre avgifter än de stora kraftföretagen.

Bertil

ARBETETS SÖNER

Visste ni att det funnits en snickeri- verkstad i Bjälkhult?

Jodå, fotografiet är just från Bjälkhult. Enligt Olof Månsson i Östraby, som lånat ut fotot, är det taget 1908 eller 1909.

Fotograf var Nils Mårtensson Skumparp.

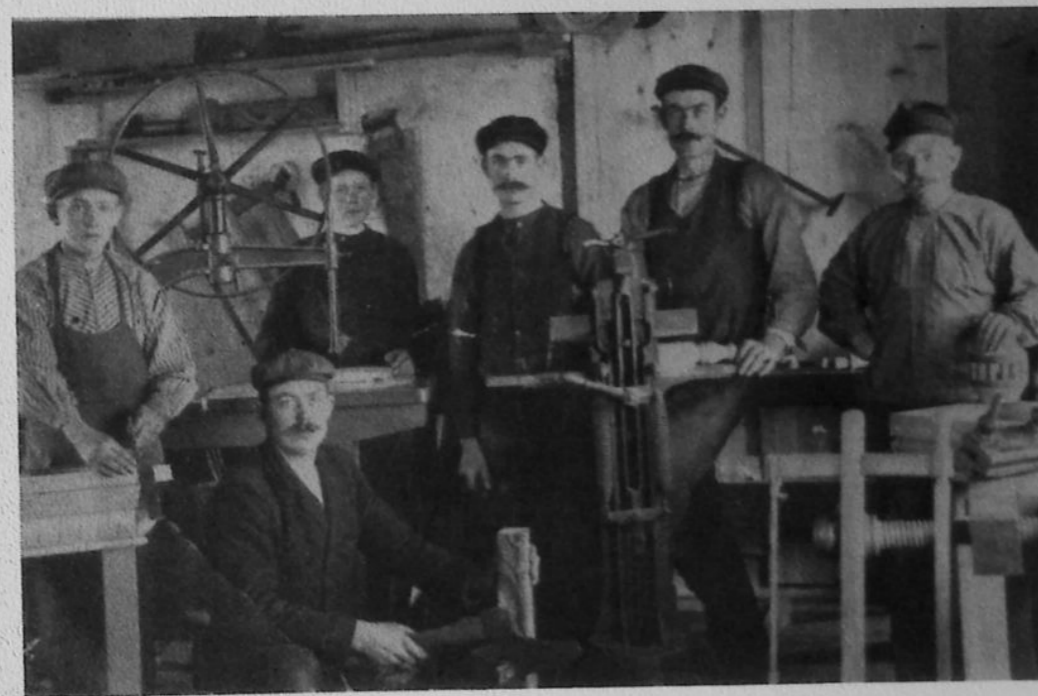
Personerna är från

vänster stående: Edvin Johansson Starrarp, Olof Månsson Oderup, numera Östraby, Sven Johansson Ormastorp, Ernst Persson Bjälkhult och vagnmakare Olof Linde Tollstorp.

Sittande är byggmästaren själv, August Persson Bjälkhult. Man arbetade med bygge på sommaren och i verkstan på vintern. En bra kombination, säger Olof Månsson.

Titta noga på bilden. Den rymmer flera intressanta detaljer. Bland annat ser ni ett järnhjul uppe till vänster. Det tillhör en trampad bandsåg. När det var större mängder som skulle sägas, lade man en rem om hjulet, som gick upp genom loftet till ett ännu större hjul på vinden. Där stod två eller fyra man och vevade runt hjulet för hand. I längden ett styvt arbete.

Fotografiet har förmedlats till Härderupsposten av Folke Karlsson Starrarp.

Vem är det som varit inne och vält ikull
syltburken?

Pelle något skuldmedveten: Tror inte mamma
att det var katten, jag tycker liksom att
han rodnar.

=====

Ritat av Härderupspostens skämttecknare
Anton Håkansson i Starrarp.

Levande bygd

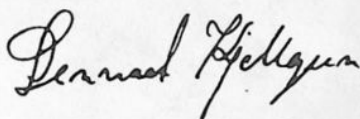
Dikter av Nils Eklundh

NILS EKLUNDH – poet och bonde!

Det var på fyrtioalet som jag först började lägga märke till Nils Eklundhs namn i ortspressen i Mellanskåne. Det förekom under dikter skrivna på ortens dialekt, ofta med en humoristisk underton, och med ett innehåll som rörde författarens skarpsynthet beträffande sådant som tilldrog sig i hans omgivning. Så småningom blev vi bekanta och jag fick ta del av hans lyriska ungdomsverk, diktsamlingen "Prins Vår och Prinsessan Maj".

I den spårar man hans ambitioner att nå upp till de stora föregångarna inom lyriken, men det blir dock inte på det området han når några större framgångar.

Däremot lästes hans dikter på dialekt med stort intresse och god behållning av många i hans hemtrakt. Man kände igen situationsbilder och repliker, som återgavs med stor skärpa och ibland med en viss godmodig satir. Det blir för mig själv, och säkert många andra, en trivsam upplevelse att förnya bekantskapen med Nils Eklundhs dikter i det urval som nu presenteras.

LENNART KJELLGREN

NILS EKLUNDH: LEVANDE BYGD

Boken kan köpas av:

BERTIL PERSSON

Starrarp 7, 27033 Vollsjö, Tel. 0415/42 116

och

KNUT THULIN

Palmg. 11, 26035 Ödåkra, Tel. 042/20 44 74